

*Березівська Лариса Дмитрівна,
директор Державної науково-педагогічної
бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського
НАПН України*

Олександра Яківна Савченко в моєму житті: про що нагадують світлини

Із великим сумом, але водночас і сердечною теплотою згадую талановиту, доброзичливу Людину, неперевершену Вчену – доктора педагогічних наук, професора, дійсного члена НАПН України Олександрю Яківну Савченко, з якою мала честь спілкуватися майже 20 років, спільно працювати в Інституті педагогіки НАПН України, Всеукраїнській асоціації Василя Сухомлинського. Злітаються думки різних років. Світлини нагадують про життєві миттєвості минулого.

Завжди позитивно дивувало уважне й чуйне ставлення Олександри Яківни до колег, привітне та доброзичливе – до всіх людей незалежно від їхнього статусу. Небайдужість і прагнення допомогти інколи вражало. Пригадується період цікавої й творчої роботи над докторською дисертацією, яку я захистила в Інституті педагогіки НАПН України у 2009 році. О. Я. Савченко постійно цікавилася цим процесом, висловлювала поради щодо вивчення проблеми реформування шкільної освіти в Україні у ХХ ст. Могла потелефонувати та під час розмови запропонувати ознайомитись із тією чи іншою працею в контексті дослідження. Надзвичайно вдячна науковій мудрості великої Вченої.

Окремо хочеться згадати період роботи вченим секретарем спеціалізованої вченої ради Д 26.452.01 в Інституті педагогіки НАПН України під головуванням О. Я. Савченко. Співпраця зі здобувачами, науковими керівниками, опонентами, членами ради вирізнялася високим рівнем толерантності й взаємоповаги. Олександрі Яківні вдавалося напрочуд легко знайти межу між принциповістю, вимогливістю та доброзичливістю. Підтримати здобувача наукового ступеня, допомогти людині реалізувати свої наукові наміри й водночас не втратити високий авторитет спеціалізованої вченої ради – так спрямовувалася робота цього органу під її керівництвом.

Незабутніми є щорічні підготовка й участь у міжнародних і всеукраїнських педагогічних читаннях «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю» під орудою незмінної голови Всеукраїнської асоціації Василя Сухомлинського О. Я. Савченко. Вона надихала невичерпною працездатністю, самовідданістю, компетентністю, великою вірою в неповторну силу ідей видатного українського педагога В. О. Сухомлинського. Із особливою теплотою згадую, як садила з Олександрю Яківною дерево на подвір'ї Павлівської середньої школи під час педагогічних читань у 2003 р., про що нагадує світлина.

Плідним і конструктивним було спілкування членів Бюро на засіданнях Всеукраїнської асоціації Василя Сухомлинського під головуванням О. Я. Савченко:

обговорення питань про підготовку до педагогічних читань, діяльність асоціації. Останнім часом вони відбувалися в Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського в секторі сухомліністики відділу педагогічного джерелознавства та біографістики. Попри свою постійну зайнятість, учена брала участь і в заходах бібліотеки, присвячених популяризації творчого доробку Василя Олександровича. Запам'яталися яскраві виступи Олександри Яківни, які вирізнялися глибиною розкриття проблеми. Про це розповідають фотоматеріали вебпорталу установи.

Цьогоріч уперше не пролунав дзвінок від Олександри Яківни з новорічними вітаннями, не почути привітань з іншими святами... Так, вона у вирі масштабної наукової, багатогранної діяльності на ниві розбудови початкової освіти України, написання підручників, розроблення державних стандартів, керівництва кандидатськими й докторськими дисертаціями знаходила час поздоровити колег і друзів із днем народження, святами, висловити щирі слова підтримки, подяки за співпрацю.

Згадуючи зустрічі та розмови з Олександрою Яківною, відзначаю, що, незважаючи на високі професійні здобутки й наукові вершини, її провідними рисами завжди були мудрість, людяність і вимогливість. Вона назавжди залишиться в моєму серці взірцем Людини, Вченої, Педагогині. Гортаючи з великою повагою сторінки праць Олександри Яківни, розумію потребу осмислення наукової різновекторної глиби, інтеграції біографічного знання, бібліографії творчого доробку, фотографій про життя та діяльність цієї, без перебільшення, видатної особистості. Назріла потреба створення сторінки «О. Я. Савченко» електронного ресурсу Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського «Видатні педагоги України та світу». Шануємо й пам'ятаємо...

---

*Алексєєнко Тетяна Федорівна,
головний науковий співробітник
відділу інновацій та стратегій розвитку освіти
Інституту педагогіки НАПН України*

Реалізація принципу дитиноцентризму в інноваційній технології тьюторського супроводу молодших школярів у недержавному закладі освіти

В основу розвитку сучасної філософії освіти покладається принцип дитиноцентризму, сутність якого розкривається у системі ціннісного ставлення до особистості дитини, її потреб, можливостей, розвитку здібностей, визнання її унікальності, а також права бути активним суб'єктом процесу навчання й виховання. Цей принцип був наскрізним у педагогічній спадщині О. Я. Савченко, увійшов і до числа основоположних у Концепції «Нова українська школа» (2016), Державного стандарту початкової